

Berouw

Thomas Adams

—uitgave van:—

De Tabernakel
preken met verwachting

Eerder uitgegeven preken van jaargang 27

1. Glorie aan God	Christmas Evans
2. Bidden in alles	David Clarkson
3. Het goede bewaren	John Newton
4. De hel ontkomen	Thomas Vincent
5. God dienen door de Geest	Hugo Binning
6. Jong geleerd, oud geleefd	George Whitefield
7. U bent onze Toevlucht	Thomas Manton

Jaargang 27 – nummer 8 – juli/augustus 2025

Toelichting bij foto:

Het was een populair cadeau bij een geboorte: een verzilverd kinderbestek. Schitterend om te zien, veel mooier dan een gewoon huis-tuin-en-keuken bestek. Toch is er ook een 'maar': als je dit bestek niet verzorgt, wordt het donker en verliest het al zijn glans. Dan vraagt het om een uitgebreide poetsbeurt, waarin al het verdonkerde zilver wordt weggenomen en het bestek een nieuwe glans krijgt. In deze preek laat Adams zien hoe de mens zo gemakkelijk vervalt tot duister stof, en hoe hij door een praktijk van verootmoediging en bekering door moeilijke omstandigheden heen weer glans en luister mag ontvangen – vrucht van genade.

Bronvermelding

Oorspronkelijke titel: The sinner's mourning-habit

Bron: The Sermons of Thomas Adams, the Shakespeare of Puritan Theologians. A selection edited by John Brown, D.D. (Cambridge 1909)

De preek is vertaald onder verantwoordelijkheid van Stichting De Tabernakel. De pdf en de originele Engelse tekst zijn te vinden op de website: www.tabernakel.nl

Vormgeving en druk: Drukkerij AMV, Lunteren

De treurende zondaar

Daarom verfoei ik mij, en ik heb berouw, in stof en as.

Job 42:6

Aanvechting is als een koets die de ziel met vleugels naar de hemel voert. We begrijpen Gods majesteit pas echt goed als we niet meer overeind kunnen blijven onder onze eigen ellende. De melaatsheid zorgde ervoor dat Naäman de profeet leerde kennen, en het was de profeet die hem tot de zaligmakende kennis van God bracht. Als hij niet melaats geworden was, was hij een zondaar gebleven.

De school van het kruis is de school naar het licht.¹ Er is geen enkele school die zo goed onderwijs geeft als de school van de aanvechting. Als Paulus niet door satan aangevallen was, had hij zich zelfs tegen God kunnen keren, omdat hij het gevaar liep door zijn openbaringen hoogmoedig te worden.

De Heere heeft veel boodschappers om de mens te beproeven. Aan de een zendt Hij gezondheid om hem sterk te maken; aan een ander rijkdom om hem rijk te maken; een ander ziekte om hem zwak te maken; een ander verliezen om hem arm te maken; een ander veel jaren, om hem oud te laten worden; een ander de dood, om hem tot niets te brengen. Maar onder al die dingen werkt er geen enkel middel beter of sneller dan de aanvechting. Als dit tekortschiet om een mens op zijn plaats te brengen, kan niets meer helpen.

De aanvechting blijft aandringen op een antwoord. Ja, ze spreekt en slaat. Klagen wij over haar onophoudelijke slagen? Helaas, ze doet alleen maar haar plicht en wacht op ons berouw. Laten we die boodschapper geven waar ze om vraagt en ze zal van ons weggaan. Laat ze de hoogmoedige mens onder handen nemen en ze zal hem vernederen. Ze kan de dronkaard nuchter maken, de wellusteling kuis, de driftkop geduldig, de hebzuchtige liefdadig. Ze kan de ondankbare zoon terugbrengen bij zijn vader, die een volle portemonnee had ingezet om hem op reis te laten gaan (Luk. 15:17).

¹ In het origineel in het Latijn: *Scola crucis, scola lucis*.

Job kende God al van tevoren, toen hij nog in de zonneschijn van de vrede verkeerde. Terwijl hij rust kon nemen onder het genot van zijn overvloed, kon hij op zijn gemak neerliggen en de goedheid van zijn Maker overpeinzen. Maar wanneer de zon op haar middag-hoogte haar heerlijke glans verspreidt, zijn we juist het minste in staat naar haar te kijken. We kunnen genieten van haar verspreide stralen en weldadig licht, maar we kunnen met onze ogen niet in die vlammeende edelsteen kijken. Zo nemen de uiterlijke dingen ons in beslag en eisen ze onze aandacht op; zo onderdrukken onze zintuigen ook ons vermogen om te mediteren. Dan nemen we op dat moment alleen de uitwerkingen van Gods goedheid waar in plaats van de goedheid van God zelf.

Als we in nood zitten, leren we de waarde van vriendschap kennen. Als absinthium (alsem) op de ogen gestreken wordt, veroorzaakt dat enige pijn, maar men ziet er helderder door. Daarom belijdt Job dat hij in zijn voorspoed als het ware alleen maar gehoord had van God. Maar nu, in zijn beproevingen, heeft hij Hem gezien. De rampspoed werkte in deze heilige man een veel sterkere en meer volmaakte vrees voor God. Vanuit die ervaring komt zijn vernedering voort: 'Daarom verfoei ik mij en ik heb berouw in stof en as.'

Wij moeten ons oefenen om groot te zijn in geestelijke voorrechten, maar om ons tegelijkertijd daarop niet te laten voorstaan. Zoals de vaste sterren ieder groter zijn dan de aarde, schijnen ze toch voor ons kleiner dan lampen. We moeten niet hoogmoedig zijn over grote voorrechten²; dat is de weg naar een gezegende vooruitgang. Nederigheid is niet alleen een deugd op zichzelf, maar ook een middel om andere deugden te verkrijgen, zoals sintels het vuur levend houden dat eronder verborgen is. Zij verootmoedigt zichzelf door haar eigen waardigheid gering te schatten, opdat Christus die kan vervullen. Ze worstelt net als Jakob met God en krijgt de overhand door toe te geven. Hoe lager ze naar de grond bukt, hoe meer voorspoed ze zal hebben om de zegen te verkrijgen. Al onze hoogmoed, o Heere, komt voort uit gebrek aan kennis van U. O, oneindige Schepper,

2 In het origineel in het Latijn: *In alto non altum sapere.*

openbaar Uzelf nog meer aan ons; dan zullen we onszelf verfoeien en berouw hebben in stof en as.

Mensen die genade kennen, hebben geleerd goed van andere mensen te denken en zichzelf te verafschuwen. Als we oprecht overdenken welke meester we gediend hebben en welk loon we dus verdienen, hebben we echt reden onszelf te verfoeien. Wie van ons heeft er niet gezondigd, zodat hij het niet verdiend zou hebben, veracht te worden? Doorzoek dit kleine eilandje Mens³ en laat me één lichaamsdeel of één zielsvermogen zien, dat met de boodschapper die bij Job kwam, kan zeggen: 'Ik alleen ben ontkomen.'

Waar vinden we de onschuld die zou durven opstaan, als het niet met het zicht op de genade was? Welk uur, welke plaats getuigt niet tegen u? Zelfs op de sabbat, de rustdag, hebben onze boze daden niet gerust. Zelfs het huis van gebed, die heilige plaats, is verontreinigd door onze overtredingen. Onze kamers, onze bedden, onze kasten, de grond waarop we lopen, de lucht die we inademen, ze kunnen ons onze dwaasheden vertellen. Zelfs als er een gelegenheid zou zijn die niet kon getuigen van het kwaad dat we bedreven hebben, kan die alleen iets zeggen over het goede dat we nagelaten hebben, terwijl we het hadden moeten doen. Hoe ver we ook gegaan zijn, we hopen alle rekeningen wel te vereffenen wanneer de bekering komt, maar wat als de bekering nooit komt?

Het begin van bekering is niet afhankelijk van meer jaren of van meer aanmaningen of een overvloed van middelen. Bekering is de bijzondere gave van God. Je zou denken dat we dat snel kunnen leren, maar toch was Israël veertig jaar bezig om het te leren; en nauwelijks hadden ze het geleerd of ze vergaten het weer. In Openbaring 16:11 lezen we over mensen die gepijnigd werden met hitte en pijnen en zweren, maar die zich niet bekeerden. Judas kon wel zijn nek breken, maar niet zijn hart.

Er is geen grotere verleiding om de zonde te doen dan de veronderstelling dat men zich nog wel snel zal bekeren. Alsof God niet Zelf over Zijn bijzondere rijkdommen beschikt, maar dat iedere zondaar die naar eigen goeddunken zou kunnen opeisen. De koning heeft

3 In het origineel een woordspeling met het eiland Man: this litter Isle of Man.

het land in eigendom en hij laat zijn onderdanen daarop wandelen. Hij heeft zeggenschap over de zee en laat hen daarop varen. Zijn land brengt vruchten voort en hij laat hen daarvan eten. Zijn bronnen leveren water en hij laat hen ervan drinken. Maar niemand mag aan het geld in zijn schatkist, de kleding in zijn garderobe en de juwelen in zijn schatkamer komen, behalve degenen aan wie hij die geeft.

Gods algemene zegeningen worden aan niemand onthouden: Zijn zon schijnt, Zijn regen valt zowel op de rechtvaardigen als op de onrechtvaardigen (Matth. 5:45). Maar de schatten van de hemel, de klederen van het heil en de juwelen van genade en bekering houdt Hij in Zijn eigen handen. Die geeft Hij niet waar Hij kan, maar waar Hij wil.

Het hart van de mens is als een deur met een veerslot; trek de deur achter u dicht en hij valt vanzelf in het slot. Maar u kunt die alleen met een sleutel weer opendoen. Het hart van de mens sluit de genade van nature buiten. Niemand anders dan Hij Die 'de sleutel van het huis van David' heeft (Openb. 3:7), kan die deur openen en de sleutel gebruiken.

God heeft beloofd dat Hij ons wil bekeren, niet dat wij onszelf kunnen bekeren. Wij mogen vertrouwen op die belofte, maar in onszelf kunnen we geen enkel vertrouwen stellen. Onze natuur vleit zich met dat ene bijzondere voorbeeld van genade, waarbij de moordenaar aan het kruis zich bekeerde in zijn laatste levensuur. Maar het is altijd satans politiek geweest om het kwade uit het goede te trekken, zodat de roeping en het behoud van die ene ziel de aanleiding is geweest waardoor vele duizenden verloren zijn gegaan.

Waarachtige bekering zal niet redeneren, zal niet treuzelen door vragen te stellen en de omstandigheden te onderzoeken, maar ze spant zich in en roept haar verstand en zintuigen tot de orde. Ze zet haar tong aan tot het gebed, haar voeten om te gaan, haar handen om te werken, haar ogen om te huilen en haar hart om te zuchten.

Het is helemaal niet nodig haar op te roepen om te gaan, want ze loopt al. Zij haast zich naar het Woord om leiding te ontvangen, naar haar eigen hart om wroeging en berouw op te wekken en naar God om genade en vergeving te ontvangen. Ze besluit dat haar knieën

aan de grond mogen vastgroeien, totdat ze een genadig antwoord uit de hemel heeft ontvangen. Zij roept om licht (Hand. 16:29), om het waarachtige evangelie en begint te beven, net alsof ze een aardbeving in haar ziel gevoeld heeft, precies als de stokbewaarder toen hij de fundamenteën van zijn gevangenis voelde schudden.

Het eerste wat van haar lippen komt, is: 'Wat moet ik doen om zalig te worden?' Ze huilt van berouw, zoals de koeien die de ark trokken, loeiden en niet rustten tot ze in Beth-Semes kwamen, het land van de genade. De goede ster die haar leidt, is de belofte van God. Die geeft haar licht door al de donkere wolken van haar verdriet. Geloofsvertrouwen is haar leven en haar ziel. Ze kan alleen ademen in de overtuiging dat 'de koning van Israël een goedertieren koning is' (1 Kon. 20:31).

Geloof is het hartenbloed van bekering. De kern, de samenstelling, de gesteldheid en het wezen ervan is de verandering van het leven. Er kan veel namaak zijn, die haar probeert na te doen, zoals koning Achab dat vertoonde, maar deze dingen vormen het wezen ervan. Haar gezicht is tenger en smal. Haar ogen puilen niet uit van vet. Haar dagelijks voedsel is onthouding, haar kleding en versiering bestaan uit zak en as. Het papier dat ze in haar hand heeft, is een verzoekschrift. Haar taal is: Ontferm U over mij⁴. En opdat haar eigen begeerten geen vloek in haar zouden zijn, zweert ze die af onder berouw en tranen.

We weten dat er geen enkele andere schuilplaats tegen de oordelen van God is dan bekering. Zijn krachten zijn onzichtbaar en onoverwinnelijk. Ze zijn niet te weerstaan met zwaard en aanval. Geen poortgebouw of fort kan die tegenhouden. Er is niets in de wereld dat die kan weerstaan dan bekering. Zij hadden al lang onze eer in het stof gelegd, onze dode lichamen in de put geworpen, onze zielen in de hel verzonken, als er geen bekering was.

Wie van die heiligen die nu in de hemel behouden zijn, hebben op aarde niet gezondigd? Wat zou hen hebben kunnen redden, dan alleen de bekering? Als ik u de bekering zou moeten uitschilderen, zou ik ze u voorstellen als een schone en liefvallige maagd. Die

4 In het origineel in het Latijn: *Miserere*.

tranen, die haar schoonheid geweld lijken aan te doen, verlenen er juist meer gratie aan. Haar borst doet pijn door de slagen van haar eigen boetvaardige handen, die altijd – net als toen Mozes op de berg stond – naar de hemel opgeheven zijn; of ze slaan – net als die van de tollenaar in de tempel – op haar borst. Haar knieën zijn hard geworden door het voortdurende gebed. Haar stem is schor vanwege het roepen naar de hemel. En als ze niet meer spreken kan, lucht ze haar hart in zuchten. Er rolt geen enkele traan van haar wangen, of een engel houdt er een fles onder om die op te vangen.

Ze denkt dat de zonden van ieder mens minder zijn en dat ieders goede daden meer zijn dan die van haar. Haar gebreken zijn onuitsprekelijk, alleen bekend bij God en haarzelf. Ze zou wensen dat niet alleen de mensen, maar ook de dieren en bomen en stenen met haar zouden treuren. Ze denkt dat de zon niet zal gaan schijnen, omdat ze er geen vreugde in vindt; dat de lelies zwarte kleuren zouden moeten hebben, omdat zijzelf zo gekleed gaat.

Dan daalt de barmhartigheid neer als een heerlijke cherub en verlicht haar boezem met de boodschap van God: 'Ik heb uw gebeden gehoord en uw tranen gezien.' Die droogt met een troostende zakdoek haar wangen en vertelt haar dat ze is aangenomen in Jezus Christus.

In stof en as: ik heb nog maar één zitplaats, zowel volgens de tekst als wat ik van de kansel hoor, en dat is een zeer lage plaats: 'stof en as'.

Een opgetooid lichaam is geen voertuig voor een vernederde ziel. Job was vóór zijn beproeving niet arm. Ongetwijfeld had hij zijn garderobe, waarin hij kleren te kust en te keur had. Nu kijkt zijn verootmoedigde ziel daarop neer, alsof hij zijn gewaad weggegooid heeft en zegt: Ik heb u getooid met pracht en praal, ik heb u een zijden kleed gegeven, maar ik heb uw natuur geheel verkeerd beoordeeld. Ga weg van mij, ik ben er vermoeid van u te dienen. U hebt me een geëerde positie gegeven bij de mensen, maar u kan mij niet aangenam maken voor de Heere.

Bekering neemt niet alleen afscheid van vertrouwde genoegens, maar zelfs van natuurlijke gemakken. Job ligt niet op een bed van

rozen en viooltjes, zoals de Sybarieten⁵ deden, ook niet op een rustbed dat opgesierd was met Egyptische tapijten, maar op een bed van as. Een zak is zijn mantel. Stof en as zijn het kant en borduurwerk ervan. Zo was de koning van Ninevé bij het verschrikkelijke bericht 'opgestaan van zijn troon, had hij zijn heerlijke overkleed van hem afgedaan en bedekte hij zich met een zak en zat neer in de as' (Jona 3:6).

O, wat kan bekering een verandering teweegbrengen! Van een koning op de aarde tot een worm in het stof; van een sierlijke lange mantel tot een zak; van een troon naar de mesthoop; van zitten in luister tot liggen in de as! Hij die al de eer van de wereld ontving, voor wie men het hoofd ontblootte, de knie boog, het lichaam neerboog, die zoveel begroetingen kreeg als sterren aan de hemel – God save the king! (God behoeft de koning!) – hij gooit zijn kroon, zijn scepter, zijn majesteit en alles opzij en zit neer in de as.

Hoeveel mensen worden dronken van de gouden beker van eer en verdrijven daarmee ieder gevoel van sterfelijkheid! Rijkdom en gemakzucht vormen zulke algemene bedwelmingen voor de zielen van de mensen, dat men slechts zelden iemand zal vinden die zich zo vernedert in stof en as.

Stof herinnert ons aan onze oorsprong, as doet ons denken aan ons einde. Stof was de moeder van onze lichamen en as zal de dochter ervan zijn. Stof is de materie waaruit wij bestaan, de woning van onze ziel, de oorspronkelijke deeltjes waaruit we zijn opgebouwd, het beste van ons hele geslacht. De eer van de sterkste man, de schoonheid van de mooiste vrouw, alles is slechts stof. Stof zorgt voor alle verschillen, en heft alle onderscheidingen op. Wie kan zeggen wie de beschuldigde of de rechter was, wie geld uitleende of het leende, wie de gevangene was of de heerser, als ze allen bij elkaar in het stof van de aarde liggen?

5 Een Sybariet was van oorsprong een inwoner van Sybaris, een Griekse kolonie in het uiterste zuiden van Italië, die bekendstond om zijn rijkdom en luxe. De stad zou gesticht zijn in 720 v.Chr. en tegen 510 v.Chr. ten onder zijn gegaan.

We zijn stof; niet marmer of porfier⁶, niet goud of edelgesteente vormt het materiaal van ons lichaam, maar aarde en de deeltjes van aarde: stof. Stof, dat door de wind meegevoerd wordt, dat niet meer dan de slaaf van de bezem is. Dit is de put waaruit wij gegraven zijn en dit is de put waarin wij weer tot stof zullen vergaan. 'Stof zijt gij en tot stof zult gij wederkeren' (Gen. 3:18).

Zij die in het stof zitten en hun vertrouwde materialen om zich heen voelen, zouden afscheid moeten nemen van alle versieringen van hun hoogmoed, van de golf van begerigheid en de dwaze lusten van losbandigheid. Laat de gierigaard bedenken: Waarvoor schraap ik alles bij elkaar? Een handjevol goudstof. Laat de eergierige goed bedenken: Wat wil ik eigenlijk bereiken? Een beetje eervol stof. Laat de wellusteling goed beseffen: Waar verlang ik zo hevig naar? Een beetje bezielde stof, dat door de adem van Gods ongenoegen weggeblazen zal worden.

O, hoe indrukwekkend schijnt dit gebouw van de mens te zijn, wanneer het bekleed is met schoonheid en eer! Een majesteitelijk gezicht als een troon van bevalligheid, waarin het wit van de lelie wedijvert met het bloedrood van de roos. Een actieve hand, een opgerichte gestalte, een oog dat schitterend oplicht, een gladde huid als gevolg van een uitstekende temperatuur en gesteldheid.

Andere schepselen worden daardoor overtroffen vanwege hun koude en grove aard; de beesten zijn overdekt met haar, de vogels met veren en de vissen met schubben. O, wat was het een bijzondere Werkmeester die zo iets uit het stof van de aarde kon voortbrengen en zulke schitterende kleuren op het stof kon leggen. Maar toch is het alles niet meer dan stof: wandelend, pratend en ademend stof. Al zijn schoonheid is slechts het effect van goed verteerd voedsel en het leven zelf is niet meer dan een wandelen van stof naar stof.

Ja, en deze man of die vrouw is nooit zo schoon als wanneer ze in het stof zitten te huilen vanwege hun zonde. Zoals Maria Magdalena het schoonste was toen ze in het stof knielde en de voeten van Christus waste met haar tranen en ze droogde met haar haren. Zoals

6 Een harde steensoort, bijvoorbeeld graniet of basalt.

de hemel op het oog zo mooi is voor ons die erbuiten zijn, maar veel mooier voor degenen die erbinnen zijn.

Het verhaal gaat dat een oude man eens aan Alexander een klein juweel gaf en hem vertelde dat het veel kracht had, dat het veel meer waard zou zijn dan het zuiverste goud of de mooiste edelsteen op aarde, zolang hij het glanzend zou houden. Maar als het eenmaal stof zou worden, zou het helemaal niets meer waard zijn. Dat verhaal had de bedoeling aan de vorst een beeld te verschaffen van zijn eigen lichaam. Nu het bezield was met een geest, voerde hij het bevel over de hele wereld, maar als hij eenmaal tot stof vergaan was, zou het niets meer waard zijn. 'Want een levende hond is beter dan een dode leeuw' (Pred. 9:4).

Ik ga afsluiten. Ik vraag u niet letterlijk stof op uw hoofd te doen of in de as te gaan zitten, maar dat u zielsverdriet en hartelijk berouw hebt, waarvan het eerste alleen maar een uiterlijk beeld of getuigenis vormde.

Laten we onze harten scheuren en onze kleren heel houden, onze ziel verootmoedigen zonder ons lichaam te kwellen (Jes. 43:5). Het gaat niet om een lichaam dat in stof en as is gewenteld, maar om een verbroken hart, dat de Heere niet zal verachten (Ps. 51:19). Laten we berouw hebben over onze zonden en ons leven vernieuwen. Dan zal God ons vergeving schenken door de verdiensten van Jezus Christus – ja, alleen door Zijn verdiensten – en ons kronen met Zijn heerlijkheid.

